YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kuudes jaosto)
20 päivänä kesäkuuta 2002 *

Yhdistetyissä asioissa C-388/00 ja C-429/00,

jotka Giudice di pace di Genova (Italia) on saattanut EY 234 artiklan nojalla yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saadakseen tässä kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevissa asioissa

Radiosistemi Srl

vastaan

Prefetto di Genova

ennakkoratkaisun EY 28 artiklan, radio- ja telepäätelaitteista ja niiden vaatimustenmukaisuuden vastavuoroisesta tunnustamisesta 9 päivänä maaliskuuta 1999 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 1999/5/EY (EYVL L 91, s. 10) ja tavaroiden vapaan liikkuvuuden periaatteesta yhteisössä poikkeavia kansallisia toimenpiteitä koskevan tietojenvaihtomenettelyn luomi-

* Oikeudenkäyntikieli: italia.

sesta 13 päivänä joulukuuta 1995 tehdyn Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksen N:o 3052/95/EY (EYVL L 321, s. 1) tulkinnasta,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kuudes jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja F. Macken sekä tuomarit N. Colneric, J.-P. Puissochet, V. Skouris ja J. N. Cunha Rodrigues (esittelevä tuomari),

julkisasiamies: L. A. Geelhoed,
kirjaaja: hallintovirkamies L. Hewlett,

ottaen huomioon kirjalliset huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Radiosistemi Srl, edustajanaan avvocato G. Conte ja avvocato S. Cavanna,

— Yhdistynyt kuningaskunta, asiamiehenään R. Magrill, avustajanaan barrister C. Lewis,

— Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään H. Støvlbæk ja R. Amorosi,

ottaen huomioon suullista käsittelyä varten laaditun kertomuksen,

kuultuaan Radiosistemi Srl:n, edustajinaan G. Conte ja S. Cavanna, Yhdistyneen kuningaskunnan hallituksen, asiamiehenään G. Amodeo, avustajanaan C. Lewis, ja komission, asiamiehinään H. Støvlbæk ja R. Amorosi, 28.11.2001 pidetyssä istunnossa esittämät suulliset huomautukset,

kuultuaan julkisasiamiehen 21.2.2002 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Giudice di pace di Genova on esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle 16.10. ja 11.11.2000 tekemillään päätöksillä, jotka ovat saapuneet yhteisöjen tuomioistuimeen 23.10. ja 20.11.2000, EY 234 artiklan nojalla neljä ennakkoratkaisukysymystä EY 28 artiklan, radio- ja telepäätelaitteista ja niiden vaatimustenmukaisuuden vastavuoroisesta tunnustamisesta 9 päivänä maaliskuuta 1999 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 1999/5/EY (EYVL L 91, s. 10; jäljempänä direktiivi) ja tavaroiden vapaan liikkuvuuden periaatteesta yhteisössä poikkeavia kansallisia toimenpiteitä koskevan tietojenvaihtomenettelyn luomisesta 13 päivänä joulukuuta 1995 tehdyn Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksen N:o 3052/95/EY (EYVL L 321, s. 1) tulkinnasta.

2 Nämä kysymykset on esitetty Radiosistemi Srl:n (jäljempänä Radiosistemi) ja prefetto di Genovan (Genovan prefekti) välisissä riita-asioissa, joissa on kyse Radiosistemin Italiassa kaupan pitämien tiettyjen kauko-ohjauslaitteiden takavarikosta.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Yhteisön lainsäädäntö

3 Direktiivin 1 artiklan mukaan direktiivillä perustetaan sääntelyjärjestelmä radio- ja telepäätelaitteiden markkinoille saattamiseksi, niiden vapaan liikkuvuuden turvaamiseksi sekä käyttöön ottamiseksi yhteisössä.

4 Direktiivin 2 artiklan c alakohdan mukaan radiolaitteella tarkoitetaan "tuotetta tai sen olennaista osaa, joka pystyy viestimään radioaaltoja lähettämällä ja/tai vastaanottamalla maanpäälliseen tai avaruudessa tapahtuvaan radioviestintään varattua spektriä käyttäen".

5 Direktiivin 3 artiklan 1 kohdan mukaan kaikkiin laitteisiin on sovellettava tiettyjä olennaisia vaatimuksia. Lisäksi kyseisen artiklan 2 kohdassa säädetään, että radiolaitteet on rakennettava siten, että laitteet käyttävät tehokkaasti radioviestintään varattua spektriä haitallisen häirinnän välttämiseksi.

6 Direktiivin 5 artiklassa säädetään, että jos laite täyttää yhdenmukaistetut standardit, oletetaan, että 3 artiklassa tarkoitetut olennaiset vaatimukset on täytetty.

7 Direktiivin 6 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

"Jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että laitteistot saatetaan markkinoille ainoastaan, jos ne täyttävät 3 artiklassa määritellyt olennaiset vaatimukset ja muut tämän direktiivin asiaankuuluvat säännökset, kun ne on oikein asennettu ja huollettu ja niitä käytetään käyttötarkoituksensa mukaisesti. Jäsenvaltiot eivät saa asettaa tällaisille laitteistoille markkinoille saattamisen suhteen kansallisia lisävaatimuksia."

8 Direktiivin 6 artiklan 4 kohdassa säädetään seuraavaa:

"Jos radiolaitteita käytetään taajuuksilla, joiden käyttö ei ole yhdenmukaistettua koko yhteisössä, valmistajan tai tämän yhteisöön sijoittautuneen valtuutetun edustajan tai laitteen markkinoille saattamisesta vastaavan henkilön on ilmoitettava asianomaisen jäsenvaltion taajuusspektrin hallinnasta vastaavalle kansalliselle viranomaiselle aikomuksesta saattaa kyseinen laite jäsenvaltion kansallisille markkinoille.

Kyseinen ilmoitus on annettava vähintään neljä viikkoa ennen markkinoille saattamisen aloittamista ja siinä on oltava tiedot laitteen radio-ominaisuuksista (erityisesti taajuudet, kanavaväli, modulaatiotyyppi ja RF-teho) sekä liitteissä IV ja V tarkoitetun ilmoitetun tarkastuslaitoksen tunnusnumero."

9 Direktiivin 7 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

"1. Jäsenvaltioiden on sallittava laitteiston käyttöönotto sen alkuperäiseen tarkoitukseen, jos se on 3 artiklassa yksilöityjen soveltuvien olennaisten vaatimusten ja tämän direktiivin muiden asiaankuuluvien säännösten mukainen.

2. Edellä olevasta 1 kohdasta riippumatta ja rajoittamatta yhteisön lainsäädännön mukaisia ja palvelun tarjoamisen lupaehtoja jäsenvaltiot voivat rajoittaa radiolaitteiden käyttöönottoa vain radiospektrin tehokkaaseen ja asianmukaiseen käyttöön sekä haitallisen häirinnän välttämiseen ja kansanterveyttä koskeviin asioihin liittyvistä syistä."

10 Direktiivin 8 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

"Jäsenvaltiot eivät saa kieltää, rajoittaa tai estää sellaisten laitteistojen markkinoille saattamista tai käyttöönottoa alueellaan, joissa on liitteessä VII tarkoitettu CE-merkintä, joka osoittaa niiden olevan kaikkien tämän direktiivin säännösten mukaisia, mukaan lukien luvussa II vahvistetut vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyt. Tämä ei kuitenkaan rajoita 6 artiklan 4 kohdan, 7 artiklan 2 kohdan ja 9 artiklan 5 kohdan soveltamista."

11 Direktiivin 9 artiklan 1 kohdan sanamuoto on seuraava:

"Jos jäsenvaltio toteaa, että tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluva laitteisto ei täytä tämän direktiivin vaatimuksia, sen on toteutettava alueellaan kaikki aiheelliset toimenpiteet poistaakseen tällaiset laitteistot markkinoilta tai [käytöstä] taikka estääkseen niiden saattamisen markkinoille ja käyttöön ottamisen sekä rajoittaakseen niiden vapaata liikkuvuutta." *

12 Direktiivin 9 artiklan 5 kohdassa säädetään seuraavaa:

"a) Riippumatta 6 artiklan säännöksistä jäsenvaltio voi perustamissopimuksen ja erityisesti sen 30 ja 36 artiklan mukaisesti hyväksyä tarvittavia toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on

i) estää tai rajoittaa markkinoille saattamista;

ja/tai

ii) vaatia vetämistä pois markkinoiltaan

sellaisten radiolaitteiden osalta eri radiolaitetyypit mukaan luettuina, jotka ovat aiheuttaneet tai joiden voidaan kohtuullisesti olettaa aiheuttavan hai-

* Lainausta on korjattu yhteisöjen tuomioistuimessa, koska direktiivin suomenkielinen versio on virheellinen.

tallista häiriötä, mukaanluettuna häiriöt olemassa olevalle tai suunnitellulle radiotaajuuksien käytölle kansallisesti jaetuilla taajuusalueilla.

b) Jos jäsenvaltio toteuttaa a alakohdan mukaisia toimenpiteitä, sen on välittömästi ilmoitettava mainituista toimenpiteistä ja hyväksymisen perusteluista komissiolle."

13 Direktiivin 12 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

"Kaikkien olennaisten vaatimusten mukaisessa laitteistossa on oltava liitteessä VII tarkoitettu CE-vaatimustenmukaisuusmerkintä — — "

14 Direktiivin 19 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

"Jäsenvaltioiden on hyväksyttävä ja julkaistava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset viimeistään 7 päivänä huhtikuuta 2000. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä. Niiden on sovellettava näitä säännöksiä 8 päivästä huhtikuuta 2000.

— — "

15 Lisäksi päätöksen N:o 3052/95 1 artiklassa määrätään seuraavaa:

"Jos jäsenvaltio estää jonkin tietyn toisessa jäsenvaltiossa laillisesti valmistetun tai kaupan pidetyn tuotemallin tai -tyypin vapaan liikkuvuuden tai markkinoille saattamisen, sen on ilmoitettava tästä toimenpiteestä viipymättä komissiolle, jos sen välittömänä tai välillisenä seurauksena on

— yleinen kielto,

— markkinoille saattamista koskevan luvan epääminen,

— kyseisen tuotemallin tai -tyypin muuttaminen sen markkinoille saattamiseksi tai markkinoilla pysyttämiseksi tai

— markkinoilta poistaminen."

16 Päätöksen N:o 3052/95 3 artiklassa määrätään seuraavaa:

"1. Edellä 1 artiklassa tarkoitettua ilmoitusvelvollisuutta sovelletaan jäsenvaltioiden sellaisten toimivaltaisten viranomaisten toteuttamiin toimenpiteisiin, joilla on valtuudet toteuttaa tällaisia toimenpiteitä, tuomioistuimen päätöksiä lukuun ottamatta.

Jos johonkin tuotemalliin tai -tyyppiin kohdistuu useita toimenpiteitä, jotka on toteutettu samanlaisin perusteluin ja menettelyin, vain ensimmäinen näistä toimenpiteistä on ilmoitusvelvollisuuden alainen.

2. Mitä 1 artiklassa säädetään, ei sovelleta

— toimenpiteisiin, jotka on toteutettu yksinomaan yhteisön yhdenmukaistamissäännöksiä sovellettaessa,

— toimenpiteisiin, joista ilmoitetaan komissiolle erityisten säännösten nojalla,

— toimenpiteisiin, joista on ilmoitettu komissiolle suunnitteluvaiheessa yhteisön eritysten säännösten nojalla,

— toimenpiteisiin, joiden tarkoituksena on ennalta ehkäisevien toimenpiteiden ja tutkintatoimenpiteiden tavoin ainoastaan mahdollistaa 1 artiklassa tarkoitetun pääasiallisen toimenpiteen vahvistaminen,

— toimenpiteisiin, jotka aiheutuvat yksinomaan julkisen moraalin suojelemisesta tai yleisen järjestyksen turvaamisesta,

— toimenpiteisiin, jotka koskevat käytettyjä tavaroita, jotka ikänsä tai käytön vuoksi ovat sopimattomia markkinoille saatettaviksi tai siellä pysytettäviksi.

3. Edellä 1 artiklassa tarkoitettua pääasiallista toimenpidettä koskevan muutoksenhaun vireillepano ei aiheuta missään tapauksessa 1 artiklan soveltamisen keskeyttämistä."

Kansallinen lainsäädäntö

17 Radiolaitteiden, myös niiden, joita ei ole tarkoitettu ammattikäyttöön, kaupan pitämisestä ja käytöstä säädetään Italiassa codice postalessa, joka on annettu tasavallan presidentin 29.3.1973 antamalla asetuksella nro 156 (GURI nro 113, 3.5.1973, s. 2), sellaisena kuin se on muutettuna 22.5.1980 annetulla lailla nro 209 (GURI nro 155, 7.6.1980, s. 4988).

18 Codice postalen 398 §:ssä annetaan radioaalloilla tapahtuvaa lähettämistä ja vastaanottamista koskevien häiriöiden poistamista koskevia oikeussääntöjä. Muutetussa muodossaan siinä säädetään seuraavaa:

"Valtakunnan alueella on kiellettyä millään perusteella kaupallisessa tarkoituksessa valmistaa tai tuoda maahan tai siellä käyttää sellaisia sähköllä tai radioaalloilla toimivia laitteita tai kojeita taikka sähkövoiman siirtoon tarkoitettuja

linjoja, jotka eivät ole niiden säännösten mukaisia, joilla pyritään ennalta ehkäisemään häiriöitä radioaalloilla tapahtuvassa lähettämisessä ja vastaanottamisessa ja poistamaan ne.

Posti- ja televiestintäministeriö antaa yhdessä teollisuus-, kauppa- ja käsityöläisministeriön kanssa Euroopan yhteisöjen direktiivien mukaisesti nämä säännökset, joissa on vahvistettava myös se menettely, jossa laitteiden tai kojeiden vaatimustenmukaisuus todetaan.

Ensimmäisessä momentissa mainittujen laitteiden ja kojeiden kaupallisessa tarkoituksessa tapahtuvan markkinoille saattamisen ja tuonnin edellytyksenä on, että niille annetaan toisessa momentissa tarkoitetussa asetuksessa säädetyllä tavalla hyväksyntätodistus tai vastaavuusvakuutus taikka että niiden osalta tehdään vastaavuusilmoitus.

Posti- ja televiestintäministeriön yhdessä kauppa-, teollisuus- ja käsityöministeriön kanssa antamassa asetuksessa nimetään ne toimielimet tai toimijat, jotka antavat edellisessä momentissa säädetyt vastaavuusmerkinnät tai -todistukset."

19 Codice postalen 398 §:n 2 momentissa tarkoitetut oikeussäännöt on annettu sellaisten taajuuksien käyttämisestä, jotka on varattu pientehoisille lähettäville ja vastaanottaville radiosähkölaitteille, 15.7.1977 annetulla ministeriön asetuksella (GURI nro 226, 20.8.1977, s. 6104), sellaisena kuin se on muutettuna 8.11.1996 annetulla ministeriön asetuksella (GURI nro 274, 22.11.1996, s. 9), jossa velvoitetaan kiinnittämään laitteisiin ja kojeisiin postihallinnon (nykyisin viestintäministeriön) hyväksynnän ilmaisema merkki.

20 Tämän 15.7.1977 annetun ministeriön asetuksen 2 §:ssä säädetään erityisesti seuraavaa:

"Edellisessä pykälässä tarkoitettujen laitteiden on oltava sellaisia, jotka hallintoviranomainen on hyväksynyt tämän asetuksen liitteessä 1 vahvistettujen teknisten standardien perusteella.

Hyväksyntäpäätöksessä on ilmoitettava laitteen käyttötarkoitukset ja hyväksynnän ehdot. Nämä ehdot on ilmoitettava codice postalen 334 §:n toisen momentin c kohdassa tarkoitetussa merkissä liitteessä 2 olevan mallin mukaisesti.

Laitteiden käyttö edellyttää, että niiden omistaja on hankkinut laitteille hyväksynnän."

21 Codice postalen 399 §:ssä, sellaisena kuin se on muutettuna, säädetään seuraamuksista, joita sovelletaan, jos kyseisen lain 398 §:n säännöksiä rikotaan. Codice postalen 399 §:ssä säädetään seuraavaa:

"Sitä, joka rikkoo 398 §:n määräyksiä, rangaistakoon vähintään 15 000 liiran ja enintään 300 000 liiran suuruisella hallinnollisella sakolla.

Jos rikkomiseen syyllistynyt henkilö on sähkö- tai radiosähkölaitteiden tai -kojeiden valmistaja tai maahantuoja, sovelletaan vähintään 50 000 liiran ja enintään 1 000 000 liiran suuruista hallinnollista sakkoa, minkä lisäksi tuotteet ja laitteet, jotka eivät ole edellä 398 §:ssä tarkoitetun hyväksyntätodistuksen mukaisia, on julistettava valtiolle menetetyiksi."

22 Italian hallitus ei ole pannut direktiiviä täytäntöön kansallisessa oikeudessaan direktiivissä säädetyssä määräajassa. Viestintäministeriön 17.4.2000 antamassa hallinnollisessa soveltamisohjeessa nro GM/123709/4517 DL/CR (GURI nro 101, 3.5.2000, s. 67) esitetään kuitenkin seuraavaa:

"1. Viestintäministeriön yksiköt noudattavat telepäätelaitteiden ja radiolaitteiden markkinoille saattamisen ja käyttöönottamisen osalta Euroopan parlamentin ja neuvoston 9.3.1999 antaman direktiivin 1999/5/EY säännöksiä kyseisen direktiivin 1 artiklan 4 kohdassa säädetyin rajoituksin.

2. Viestintäministeriö ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin kieltääkseen säädettyjen edellytysten vastaisten laitteiden markkinoille saattamisen ja käyttöönoton vetääkseen ne pois markkinoilta tai käytöstä tai rajoittaakseen niiden vapaata liikkuvuutta."

Pääasiat ja ennakkoratkaisukysymykset

Asia C-388/00

23 Italialainen yritys Radiosistemi valmistaa urheiluautojen kauko-ohjattavia pienoismalleja, joissa on joko polttomoottori tai sähkömoottori. Se valmistaa pienoismallit mutta ei kauko-ohjauslaitteita, jotka tuodaan maahan, koska kotimaassa ei ole niiden valmistajia.

24 Ligurian polizia postalen virkamiehet kävivät Genovassa (Italia) sijaitsevissa vähittäismyyntipaikoissa ja kohdistivat Radiosistemin muista jäsenvaltioista ostamiin, Italiassa kaupan pitämiin tiettyihin kauko-ohjauslaitteisiin hallinnollisen takavarikon sillä perusteella, että niitä ei ollut varustettu codice postalen 398 §:ssä säädetyllä hyväksyntämerkillä.

25 Polizia postale katsoi 18.2.2000 tekemissään päätöksissä, että Radiosistemi, joka oli myynyt takavarikoituja laitteita, ei ollut noudattanut codice postalen 398 ja 399 §:n säännöksiä, ja määräsi tälle 100 000 Italian liiran (ITL) suuruisen hallinnollisen sakon kustakin todetusta rikkomisesta.

26 Radiosistemi teki tästä päätöksestä oikaisuvaatimuksen Prefetto di Genovalle ja pyysi kauko-ohjauslaitteiden takavarikon peruuttamista sekä esitti, että kyseiset takavarikot suorittaneen hallintoviranomaisen hankkimasta teknisestä asiantuntijalausunnosta ilmenee, että teknisesti kyseiset laitteet ovat voimassa olevan kansallisen lainsäädännön mukaisia, koska ne toimivat yksinomaan niillä radiotaajuuksilla, jotka ovat sallittuja, ja koska ne on sääntöjenmukaisesti varustettu CE-merkinnällä.

27 Prefetto di Genova hylkäsi 20.4.2000 tekemässään päätöksessä oikaisuvaatimuksen sekä takavarikon peruuttamishakemuksen ja määräsi Radiosistemille rikkomisesta 330 000 ITL:n suuruisen taloudellisen seuraamuksen. Prefetto di Genova perusteli päätöstään erityisesti sillä, että jo pelkkä kansallisen hyväksyntämerkinnän kiinnittämättä jättäminen merkitsee codice postalen 398 §:n rikkomista ja että kyseinen pykälä on sopusoinnussa yhteisön lainsäädännön kanssa.

28 Radiosistemi nosti tässä prefetton päätöksestä kanteen Giudice di pace di Genovassa ja esitti, että Prefetto di Genova oli julistanut jo takavarikoidut tavarat valtiolle menetetyiksi, minkä johdosta takavarikoidut tavarat olivat

vaarassa tulla tuhotuiksi, ja vaati turvaamistoimenpiteenä asian kiireellisyyteen vedoten, että riidanalaisen päätöksen täytäntöönpanoa lykätään. Giudice di pace hyväksyi tämän vaatimuksen 15.6.2000 antamassaan määräyksessä.

29 Toistettuaan laitteiden olevan sekä voimassa olevan kansallisen lainsäädännön että yhteisön lainsäädännön mukaisia Radiosistemi väitti aineellisen kysymyksen osalta, että sekä seuraamusmaksu että takavarikko ja sitä seuraavat laitteiden julistaminen valtiolle menetetyksi ja tuhoaminen ovat yhteisön oikeudessa taatun suhteellisuusperiaatteen vastaisia ja että Prefetton päätös oli tehty 20.4.2000 eli direktiivin täytäntöönpanolle varatun määräajan 8.4.2000 tapahtuneen päättymisen jälkeen, joten päätös oli näin ollen myös direktiivin vastainen.

30 Prefetto di Genova esitti asiassa vastatessaan kansalliselle tuomioistuimelle viestintäministeriön 24.3.2000 ja 14.7.2000 päivätyt kirjelmät. Ensiksi mainitusta 24.3.2000 päivätystä kirjelmästä ilmenee, että "tarkastajan kertomus vahvistaa, että [takavarikoinnin kohteena olevat] kauko-ohjainlaitteet toimivat niille varatuilla taajuuksilla mutta että kertomus ei voi korvata viestintäministeriön alaisuudessa toimivan Direzione Generale Planificazione e Gestione Frequenzen (taajuuksien suunnittelusta ja hallinnosta vastaava pääosasto) toimivaltaan kuuluvaa hyväksyntää". Jälkimmäisessä 14.7.2000 päivätyssä kirjelmässä todetaan, että direktiivin 6 artiklan 4 kohdassa tarkoitettu ilmoitus nyt takavarikoitujen laitteiden kaltaisten laitteiden saattamisesta markkinoille tehtiin vasta 26.5.2000 eli sen jälkeen, kun Prefetto di Genova oli jo tehnyt riidanalaisen päätöksen.

31 Kansallinen tuomioistuin toteaa erityisesti, että syynä siihen, että Radiosistemin katsottiin rikkoneen codice postalen 398 §:ää, ei ole se, että se olisi tuonut maahan ja saattanut markkinoille laitteita, jotka eivät objektiivisesti tarkastellen olisi olleet radioaalloilla tapahtuvassa lähettämisessä ja vastaanotossa esiintyvien häiriöiden ennalta ehkäisemiseen ja poistamiseen tähtäävien (taajuuksien ja sähkömagneettisen yhteensopivuuden noudattamista koskevien) teknisten standardien mukaisia, vaan ainoastaan se, että kaupan pidetyissä laitteissa ei ollut kansallista hyväksyntämerkintää. Laitteiden oli viestintäministeriön hankitta-

vaksi määräämässä asiantuntijalausunnossa todettu toimivan voimassa olevissa säännöksissä sallituilla taajuuksilla ja olevan sähkömagneettista yhteensopivuutta koskevien yhdenmukaistettujen säännösten mukaisia, mistä CE-merkintä on osoituksena.

32 Koska kansallinen tuomioistuin katsoo siinä vireillä olevan asian ratkaisun edellyttävän yhteisöjen oikeussääntöjen tulkintaa, se on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavat neljä ennakkoratkaisukysymystä:

"1) Onko yhteisön lainsäädäntö siihen liittyvine kirjoittamattomine perusperiaatteineen yhteensoveltuva sellaisten kansallisten säännösten ja/tai hallinnollisten käytäntöjen kanssa, joiden mukaan markkinoille saattamiseksi ja käyttöön ottamiseksi suoritettava radiolaitteiden vaatimustenmukaisuuden arviointimenettely jätetään hallintoviranomaisten vapaaseen harkintaan ja joissa näin ollen kielletään taloudellisia toimijoita ilman kansallista hyväksyntää tuomasta maahan, saattamasta markkinoille tai pitämästä kaupan radiolaitteita, ilman, että olisi mahdollista vastaavalla ja edullisemmalla tavalla näyttää toteen, että kyseiset laitteet ovat niiden vaatimusten mukaisia, jotka koskevat kansallisessa oikeudessa käytettäviksi sallittujen radiotaajuuksien asianmukaista käyttämistä?

2) Annetaanko 9.3.1999 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 1999/5/EY yksityisille sellaisia oikeuksia, joihin voidaan vedota kansallisissa tuomioistuimissa, vaikka itse direktiiviä ei sen täytäntöönpanolle asetetun määräajan päättymisen jälkeen ole virallisesti pantu täytäntöön kansallisessa lainsäädännössä? Jos tähän kysymykseen vastataan myöntävästi, onko direktiivin 7 artiklan 2 kohdan mukaista soveltaa kansallisessa oikeudessa edelleen sellaisia säännöksiä ja/tai käytäntöjä, joiden mukaan 8.4.2000 jälkeen on kiellettyä pitää kaupan ja/tai ottaa käyttöön sellaisia radiolaitteita, joihin ei ole kiinnitetty kansallista hyväksyntämerkintää, jos on osoitettu tai helposti todettavissa, että kansallisessa lainsäädännössä sallittujen radiotaajuuksien spektriä on käytetty tehokkaasti ja asianmukaisesti?

3) Miten 13.12.1995 tehdyn Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksen N:o 3052/95/EY 1 artiklasta ilmenevää 'toimenpiteen' käsitettä on tulkittava ja voiko tämän käsitteen piiriin kuulua laillisesti toisessa jäsenvaltiossa kaupan pidetyn tuotteen tietyn mallin tai tietyn tyypin hallinnollisen takavarikon pysyttäminen voimassa sen jälkeen, kun teknisestä valvonnasta vastaavat kansalliset viranomaiset ovat todenneet tuotteen olevan kansallisen ja yhteisön lainsäädännön mukainen ja takavarikko on näin ollen täyttänyt asian selvittämiseen liittyvän tarkoituksensa?

4) Onko Italian Codice Postalen (presidentin asetus nro 156/1973) 399 §:ssä säädetyn kaltainen seuraamusjärjestelmä yhteisön oikeusjärjestyksen ja erityisesti syrjintäkiellon periaatteen ja suhteellisuusperiaatteen mukainen?"

Asia C-429/00

33 Giudice di pace di Genova on esittänyt välipäätöksellään, jonka se teki 11.11.2000 asiassa, jonka asianosaiset ovat samat kuin asiassa C-388/00, yhteisöjen tuomioistuimelle neljä ennakkoratkaisukysymystä, jotka ovat olennaisilta osiltaan sanamuodoltaan samat kuin tässä viimeksi mainitussa asiassa esitetyt kysymykset.

34 Yhteisöjen tuomioistuimeen jätetyistä asiakirjoista ilmenee, että asia koskee asiassa C-388/00 kyseessä olevien tavaroiden kaltaisten tavaroiden takavarikkoa. Niinpä nämä kaksi asiaa yhdistettiin 14.12.2000 annetulla yhteisöjen tuomioistuimen määräyksellä kirjallista ja suullista käsittelyä sekä tuomion antamista varten.

35 Näin ollen näihin kahteen ennakkoratkaisupyyntöön on paikallaan antaa samat vastaukset.

Ensimmäinen ennakkoratkaisukysymys

36 Ensimmäisellä kysymyksellään kansallinen tuomioistuin tiedustelee, onko yhteisön oikeus esteenä sellaisille kansallisille oikeussäännöille ja/tai hallinnollisille käytännöille, joiden mukaan markkinoille saattamiseksi ja käyttöön ottamiseksi suoritettava radiolaitteiden vaatimustenmukaisuuden arviointimenettely jätetään hallintoviranomaisten vapaaseen harkintaan ja joissa näin ollen kielletään taloudellisia toimijoita ilman hyväksyntää tuomasta maahan, saattamasta markkinoille tai pitämästä kaupan radiolaitteita, ilman, että olisi mahdollista vastaavalla ja edullisemmalla tavalla näyttää toteen, että kyseiset laitteet vastaavat kansallisessa oikeudessa käytettäviksi sallittujen radiotaajuuksien asianmukaista käyttöä koskevia edellytyksiä.

37 Koska pääasioiden tosiseikat ovat ainakin osittain tapahtuneet ennen päivämäärää 7.4.2000, jolloin päättyi se määräaika, johon mennessä direktiivi oli pantava täytäntöön sisäisessä lainsäädännössä, ja koska Italian tasavalta ei siihen mennessä ollut pannut direktiiviä täytäntöön, on katsottava, että ensimmäinen kysymys koskee yhteisön oikeutta sellaisena kuin se oli voimassa tuona päivänä, eli direktiivin mahdollinen vaikutus on sivuutettava.

38 Näin ollen on tarkasteltava, onko pääasioissa kyseessä olevan kaltainen lainsäädäntö sopusoinnussa EY 28 artiklan kanssa.

39 EY 28 artiklan mukaan jäsenvaltioiden väliset tuonnin määrälliset rajoitukset ja kaikki vaikutukseltaan vastaavat toimenpiteet ovat kiellettyjä. Yhteisöjen tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan määrällisiä rajoituksia vaikutukseltaan vastaavina toimenpiteinä pidetään kaikkia kauppaa koskevia jäsenvaltioiden säädöksiä, jotka voivat tosiasiallisesti tai mahdollisesti rajoittaa

yhteisön sisäistä kauppaa suoraan tai välillisesti (ks. mm. asia 8/74, Dassonville, tuomio 11.7.1974, Kok. 1974, s. 837, 5 kohta ja asia C-379/98, PreussenElektra, tuomio 13.3.2001, Kok. 2001, s. I-2099, Kok. Ep. II, s. 349, 69 kohta).

40 EY 30 artiklan mukaan on kuitenkin niin, että se, mitä 28 artiklassa määrätään, ei estä sellaisia tuontia koskevia kieltoja tai rajoituksia, jotka ovat perusteltuja muun muassa yleisen turvallisuuden kannalta, mutta nämä kiellot tai rajoitukset eivät kuitenkaan saa olla keino mielivaltaiseen syrjintään tai jäsenvaltioiden välisen kaupan peiteltyyn rajoittamiseen.

41 Lisäksi on muistettava, että vakiintuneessa oikeuskäytännössä (ks. mm. asia 120/78, Rewe-Zentral, ns. Cassis de Dijon -tapaus, tuomio 20.2.1979, Kok. 1979, s. 649, Kok. Ep. IV, s. 403, 8 kohta) todetaan myös, että asianomaisia tuotteita koskevien yhteisten säännösten puuttuessa kyseisten tuotteiden kauppaa koskevien kansallisten oikeussääntöjen eroista aiheutuvat tavaroiden vapaan liikkuvuuden rajoitukset yhteisössä on hyväksyttävä siltä osin kuin näitä oikeussääntöjä, joita sovelletaan erotuksetta sekä kotimaisiin tuotteisiin että tuontituotteisiin, voidaan pitää välttämättöminä yleisen televiestintäverkon käyttäjien suojaamista ja kyseisen verkon moitteetonta toimintaa koskevien vaatimusten kaltaisten yhteisön oikeuden mukaisten pakottavien vaatimusten täyttämiseksi (ks. asia C-18/88, GB-Inno-BM, tuomio 13.12.1991, Kok. 1991, s. I-5941, Kok. Ep. XI, s. 1-551, 30 ja 31 kohta).

42 Perustuipa kansallinen lainsäädäntö, jolla poiketaan EY 28 artiklasta, EY 30 artiklassa nimenomaisesti määrättyihin seikkoihin tai oikeuskäytännössä tunnustettuihin pakottaviin vaatimuksiin, kyseinen lainsäädäntö voi olla perusteltu vain, jos se on tarpeen sallitun päämäärän saavuttamiseksi ja jos kyseistä päämäärää ei voida saavuttaa keinoilla, jotka rajoittavat vähemmän tavaroiden vapaata liikkuvuutta yhteisössä (ks. asia 155/82, komissio v. Belgia, tuomio 2.3.1983, Kok. 1983, s. 531, 12 kohta ja em. asia GB-Inno-BM, tuomion 33 kohta).

43 Yhteisöjen tuomioistuin on tältä osin jo todennut, että pääasioissa kyseessä olevan lainsäädännön kaltainen jäsenvaltion lainsäädäntö, jossa kielletään tuomasta maahan, myymästä tai pitämästä kaupan radiolaitteita, joita ei ole varustettu kansallisella hyväksyntämerkillä, on EY 28 artiklassa tarkoitettu määrällistä rajoitusta vaikutukseltaan vastaava toimenpide (asia C-80/92, komissio v. Belgia, tuomio 24.3.1994, Kok. 1994, s. I-1019, 21 kohta).

44 On tosin totta, että radiolaitteiden kansallista hyväksyntää voidaan perustella yleistä turvallisuutta koskevilla syillä sekä yleisen televiestintäverkon moitteetonta toimintaa koskevilla pakottavilla vaatimuksilla. On kuitenkin selvää, että pääasioissa kyseessä olevien laitteiden kaltaiset laitteet ovat tosiasiassa tuontivaltion radiotaajuuksien moitteetonta käyttämistä koskevien kansallisten oikeussääntöjen mukaisia.

45 Ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevasta päätöksestä ilmenee kuitenkin, että taloudellinen toimija voi kansallisen lainsäädännön nojalla osoittaa näiden laitteiden vaatimustenmukaisuuden ainoastaan kiinnittämällä laitteisiin kansallisen hyväksyntämerkin. Tällainen vaatimus ei selvästikään kuitenkaan ole oikeassa suhteessa tavoiteltuun päämäärään nähden, koska taloudellinen toimija ei tämän vaatimuksen takia voi näyttää edullisemmalla tavalla toteen, että kyseiset laitteet täyttävät kansalliset edellytykset, ja koska kyseinen vaatimus merkitsee niiden tarkastusten toistamista, jotka jo on tehty jossain toisessa jäsenvaltiossa.

46 Edellä esitetystä seuraa, että pääasioissa kyseessä olevan kaltaista kansallista lainsäädäntöä ei voida perustella EY 30 artiklalla eikä oikeuskäytännössä tunnustetuilla pakottavilla vaatimuksilla.

47 Näin ollen ensimmäiseen kysymykseen on vastattava, että sellaiset kansalliset oikeussäännöt ja hallinnolliset käytännöt, joiden mukaan markkinoille saattamiseksi ja käyttöönottamiseksi suoritettava radiolaitteiden vaa-

timustenmukaisuuden arviointimenettely jätetään hallintoviranomaisen vapaaseen harkintaan ja joissa näin ollen kielletään taloudellisia toimijoita ilman kansallista hyväksyntää tuomasta maahan, myymästä tai pitämästä kaupan radiolaitteita, ilman, että olisi mahdollista vastaavalla ja edullisemmalla tavalla näyttää toteen, että kyseiset laitteet ovat niiden edellytysten mukaisia, jotka koskevat kansallisessa oikeudessa käytettäviksi sallittujen radiotaajuuksien moitteetonta käyttämistä, ovat ristiriidassa EY 28 artiklan kanssa.

Toinen kysymys

48 Toisen kysymyksensä ensimmäisellä osalla kansallinen tuomioistuin tiedustelee, annetaanko direktiivissä yksityisille oikeuksia, joihin voidaan vedota kansallisissa tuomioistuimissa, vaikka direktiiviä ei ole sisäisessä oikeudessa pantu virallisesti täytäntöön ennen täytäntöönpanolle säädetyn määräajan päättymistä.

49 Vakiintuneessa oikeuskäytännössä todetaan, että kaikissa tapauksissa, joissa direktiivin säännökset vaikuttavat sisältönsä osalta ehdottomilta ja riittävän täsmällisiltä, niihin voidaan vedota kaikkia sellaisia kansallisia oikeussääntöjä vastaan, jotka eivät ole direktiivin säännösten mukaisia, kun direktiivin täytäntöönpanotoimia ei ole toteutettu määräajassa (ks. asia 8/81, Becker, tuomio 19.1.1982, Kok. 1982, s. 53, Kok. Ep. VI, s. 295, 25 kohta ja asia C-134/99, IGI, tuomio 26.9.2000, Kok. 2000, s. I-7717, 36 kohta).

50 On siis määriteltävä, ovatko direktiivin tietyt säännökset edellisessä kohdassa mainitussa oikeuskäytännössä edellytetyllä tavalla ehdottomia ja riittävän täsmällisiä (ks. em. asia Becker, tuomion 29 kohta).

51 Tältä osin on todettava, että direktiivin 6 artiklan 1 kohta, 7 artiklan 1 kohta ja 8 artiklan 1 kohta vaikuttavat erityisen merkityksellisiltä pääasioiden ratkaisemisen kannalta. Direktiivin 6 artiklan 1 kohta koskee yleisesti laitteiden markkinoille saattamista ja 7 artiklan 1 kohta yleisesti niiden käyttöönottoa. Sen sijaan direktiivin 8 artiklan 1 kohta koskee erityisesti direktiivissä tarkoitetulla CE-merkinnällä varustettujen laitteiden markkinoille saattamista ja käyttöönottoa. Kun otetaan huomioon direktiivin nimi ja sen rakenne, nämä säännökset eivät näytä sulkevan toisiaan pois. Koska pääasioissa kyseessä olevat laitteet on ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevien päätösten mukaan varustettu CE-merkinnällä, asioissa on kyse sekä direktiivin 8 artiklan 1 kohdasta että sen 6 artiklan 1 kohdasta ja 7 artiklan 1 kohdasta.

52 Direktiivin 6 artiklan 1 kohdan ensimmäisen virkkeen mukaan jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että laitteet saatetaan markkinoille ainoastaan, jos ne täyttävät 3 artiklassa määritellyt olennaiset vaatimukset ja muut kyseisen direktiivin asiaankuuluvat säännökset. Tämän kohdan toisen virkkeen mukaan jäsenvaltiot eivät saa asettaa tällaisille laitteille markkinoille saattamisen suhteen kansallisia lisävaatimuksia.

53 Tämä direktiivin 6 artiklan 1 kohdan toisessa virkkeessä säädetty kielto on selvä ja täsmällinen. Sen suhteen, onko se ehdoton, on todettava, että on totta, että kun kyse on sellaisilla taajuuksilla, joiden käyttöä ei ole yhdenmukaistettu koko yhteisössä, käytettävistä radiolaitteista, direktiivin 6 artiklan 4 kohdan mukaan laitteen markkinoille saattamisesta vastaavan henkilön on ilmoitettava taajuusspektrin hallinnasta vastaavalle kansalliselle viranomaiselle aikomuksestaan saattaa kyseinen laite jäsenvaltion kansallisille markkinoille. Tämä menettelytapasäännös on tarkoitettu avustamaan direktiivin mekanismien täytäntöönpanoa kansallisessa oikeudessa, mutta siinä ei mitenkään anneta jäsenvaltioille oikeutta asettaa edellytyksiä direktiivin 6 artiklan 1 kohdan toisessa virkkeessä säädetylle kiellolle tai oikeutta rajoittaa kyseistä kieltoa.

54 Tästä seuraa, että direktiivin 6 artiklan 1 kohdan toisessa virkkeessä säädetty kielto on ehdoton ja riittävän täsmällinen, jotta oikeussubjektit voivat vedota siihen kansallisissa tuomioistuimissa.

55 Direktiivin 7 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on sallittava laitteiden käyttöönotto, jos ne ovat 3 artiklassa yksilöityjen soveltuvien olennaisten vaatimusten ja direktiivin muiden asiaankuuluvien säännösten mukainen. Tämä säännös merkitsee selvästi sitä, että asianomainen oikeussubjekti voi osoittaa kyseisten laitteiden olevan direktiivin asianomaisten säännösten mukaisia, mikä edellyttää sitä, että toimivaltaisilla kansallisilla viranomaisilla on aivan yhtä selvä velvollisuus tutkia tältä osin esitetty selvitys.

56 Direktiivin 7 artiklan 2 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat "1 kohdasta riippumatta" rajoittaa radiolaitteiden käyttöönottoa tietyistä tyhjentävästi luetelluista syistä eli radiospektrin tehokkaaseen ja asianmukaiseen käyttöön sekä haitallisen häirinnän välttämiseen ja kansanterveyttä koskeviin asioihin liittyvistä syistä. Tällaisen poikkeuksen tekeminen edellyttää, että asianomainen jäsenvaltio tutkii kyseessä olevat tosiseikat, eikä poikkeusmahdollisuus vapauta jäsenvaltiota kyseisen artiklan 1 kohdassa säädetystä velvollisuudesta tutkia kaikki kyseisten laitteiden vaatimustenmukaisuutta koskeva näyttö. Poikkeusmahdollisuus ei siis kata kansallista lainsäädäntöä, jossa velvoitetaan kiinnittämään kansallinen hyväksyntämerkki ilman, että siinä säädettäisiin mahdollisuudesta tutkia se, ovatko laitteet niiden käyttöä koskevien aineellisten säännösten mukaisia.

57 Tästä seuraa, että direktiivin 7 artiklan 1 kohta on ehdoton ja riittävän täsmällinen, jotta oikeussubjektit voivat vedota siihen kansallisissa tuomioistuimissa, jos sitä ei ole pantu määräajassa täytäntöön.

58 Direktiivin 8 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltiot eivät saa kieltää, rajoittaa tai estää sellaisten laitteiden markkinoille saattamista tai käyttöönottoa alueellaan, joissa on direktiivissä tarkoitettu CE-merkintä. Se, että laite on varustettu tällä merkillä, synnyttää oikeudellisen olettaman siitä, että kyseiset laitteet ovat direktiivin kaikkien säännösten mukaisia. Tässä säännöksessä asetetaan jäsen-

valtioille näin ollen selvä ja täsmällinen velvollisuus hyväksyä kyseisellä merkillä varustettujen laitteiden markkinoille saattaminen ja käyttöönotto alueillaan.

59 Kyseinen velvollisuus "ei kuitenkaan rajoita 6 artiklan 4 kohdan, 7 artiklan 2 kohdan ja 9 artiklan 5 kohdan soveltamista". Näin ollen nousee esille kysymys siitä, seuraako tästä varaumasta se, että direktiivin 8 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä osassa säädetty velvollisuus olisi ehdollinen.

60 Aivan ensiksi on todettava, että kuten tämän tuomion 53 kohdasta ilmenee, direktiivin 6 artiklan 4 kohta on menettelytapasäännös, joka on tarkoitettu avustamaan direktiivin täytäntöönpanoa kansallisessa oikeudessa. Jos direktiiviä ei ole pantu täytäntöön säädetyssä määräajassa, jäsenvaltiot eivät tämän säännöksen nojalla voi tehdä poikkeusta 8 artiklan 1 kohdassa tarkoitetulla CE-merkinnällä varustettujen laitteiden vapaasta liikkuvuudesta.

61 Kuten tämän tuomion 56 kohdasta ilmenee, direktiivin 7 artiklan 2 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat tehdä poikkeuksen radiolaitteiden käyttöönoton vapaudesta tietyistä tyhjentävästi määritellyistä syistä, joihin ei kuulu vaatimus siitä, että laitteet on varustettava kansallisella hyväksyntämerkillä, ilman, että voitaisiin tutkia, ovatko kyseiset laitteet aineellisesti vaatimustenmukaisia.

62 On vielä todettava, että direktiivin 9 artiklan 5 kohdan mukaan jäsenvaltio voi kieltää sellaisten radiolaitteiden, jotka voivat aiheuttaa haitallista häiriötä, markkinoille saattamisen tai rajoittaa sitä. Tämä säännös, kuten 7 artiklan 2 kohtakin, koskee tilannetta, joka ei vastaa pääasioissa kyseessä olevaa tilannetta, jossa ei edes väitetäkään, että asianomaiset laitteet voisivat aiheuttaa haitallista häiriötä, vaan joissa on päinvastoin selvää, että nämä laitteet ovat

radiotaajuuksien moitteetonta käyttöä koskevien kansallisten oikeussääntöjen mukaisia. Tällaisessa tilanteessa 9 artiklan 5 kohdassa ei anneta jäsenvaltioille oikeutta kieltää direktiivin 8 artiklan 1 kohdassa säädettyä laitteiden vapaata liikkuvuutta tai oikeutta rajoittaa sitä.

63 Tästä seuraa, että direktiivin 6 artiklan 4 kohtaa, 7 artiklan 2 kohtaa ja 9 artiklan 5 kohtaa koskevasta varaumasta ei seuraa, että direktiivin 8 artiklan 1 kohdassa säädetty oikeus laitteiden vapaaseen liikkuvuuteen olisi ehdollinen. Niinpä tämä viimeksi mainittu säännös on ehdoton ja riittävän täsmällinen, jotta oikeussubjektit voivat vedota siihen kansallisissa tuomioistuimissa, jos direktiiviä ei ole pantu täytäntöön direktiivissä säädetyssä määräajassa.

64 Toisen kysymyksensä jälkimmäisellä osalla kansallinen tuomioistuin tiedustelee, onko direktiivin 7 artiklan 2 kohdan mukaista pitää kansallisessa oikeudessa edelleen voimassa sellaisia säännöksiä ja/tai käytäntöjä, joilla on kielletty 8.4.2000 jälkeen pitämästä kaupan ja/tai ottamasta käyttöön sellaisia radiolaitteita, joihin ei ole kiinnitetty kansallista hyväksyntämerkintää, jos on osoitettu tai helposti todettavissa, että kansallisessa lainsäädännössä sallittujen radiotaajuuksien spektriä on käytetty tehokkaasti ja asianmukaisesti.

65 Tämän tuomion 56 ja 61 kohdassa esitettyjen syiden takia vastauksen tähän kysymykseen on oltava kieltävä.

66 Toiseen kysymykseen on näin ollen vastattava, että direktiivin 6 artiklan 1 kohdan jälkimmäisessä virkkeessä, 7 artiklan 1 kohdassa ja 8 artiklan 1 kohdassa annetaan oikeussubjekteille oikeuksia, joihin voidaan vedota kansallisissa tuomioistuimissa, vaikka itse direktiiviä ei ole sisäisessä oikeudessa pantu virallisesti täytäntöön täytäntöönpanolle säädetyssä määräajassa, ja että direktiivin 7 artiklan 2 kohdan mukaista ei ole pitää kansallisessa oikeudessa

edelleen voimassa sellaisia oikeussääntöjä tai käytäntöjä, joilla on kielletty 8.4.2000 jälkeen pitämästä kaupan tai ottamasta käyttöön sellaisia radiolaitteita, joihin ei ole kiinnitetty kansallista hyväksyntämerkintää, jos on osoitettu tai helposti todettavissa, että kansallisessa lainsäädännössä sallittujen radiotaajuuksien spektriä on käytetty tehokkaasti ja asianmukaisesti.

Kolmas kysymys

67 Kolmannella kysymyksellään kansallinen tuomioistuin tiedustelee, mitä tarkoitetaan päätöksen N:o 3052/95 1 artiklassa käytetyllä toimenpiteen käsitteellä. Kansallinen tuomioistuin tiedustelee erityisesti, kuuluuko tämän käsitteen piiriin toisessa jäsenvaltiossa laillisesti kaupan pidetyn tuotteen tietyn mallin tai tietyn tyypin hallinnollisen takavarikon pysyttäminen voimassa sen jälkeen, kun teknisestä valvonnasta vastaavat kansalliset viranomaiset ovat tutkineet, onko tuote kansallisen ja yhteisön lainsäädännön mukainen, ja kun takavarikko on näin ollen täyttänyt asian selvittämiseen liittyvän tarkoituksensa.

68 Päätöksen N:o 3052/95 1 artikla koskee toimenpiteitä, joilla jäsenvaltio estää toisessa jäsenvaltiossa laillisesti valmistettujen tai kaupan pidettyjen tuotteiden vapaan liikkuvuuden. Päätöksen 2 artiklan viimeisen luetelmakohdan mukaan toimenpiteellä tarkoitetaan "kaikkia muita kuin tuomioistuimen päätöksiä". Tämä käsite siis kattaa tuomioistuimen päätöksiä lukuun ottamatta kaikki jäsenvaltion toteuttamat toimenpiteet, joilla rajoitetaan jossain toisessa jäsenvaltiossa laillisesti valmistettujen tai kaupan pidettyjen tavaroiden vapaata liikkuvuutta, olivatpa kyseiset toimenpiteet millaisia tahansa tai minkä tahansa julkisen vallan käyttäjän toteuttamia.

69 Päätöksen N:o 3052/95 1 artiklan mukaan tällaisesta toimenpiteestä on viipymättä ilmoitettava komissiolle, jos toimenpiteen välittömänä tai välillisenä seurauksena on muun muassa yleinen kielto, markkinoille saattamista koskevan

luvan epääminen tai markkinoilta poistaminen. Siltä osin kuin codice postalen 398 §:n kaltaisessa sisäisen oikeuden säännöksessä kielletään kansallista hyväksyntämerkkiä vailla olevien tavaroiden maahantuonti tai kaupan pitäminen, tällainen säännös kuuluu tämän ilmoitusvelvollisuuden alaisuuteen.

70 Tällaisen säännöksen nojalla suoritettujen takavarikkotoimien osalta on todettava, että päätöksen N:o 3052/95 3 artiklan 2 kohdan neljännessä luetelmakohdassa määrätään, että direktiivin 1 artiklaa ei sovelleta toimenpiteisiin, joiden tarkoituksena on ennalta ehkäisevien toimenpiteiden ja tutkintatoimenpiteiden tavoin ainoastaan mahdollistaa 1 artiklassa tarkoitetun pääasiallisen toimenpiteen toteuttaminen.

71 Tästä seuraa, että takavarikkotoimeen, jonka voimassaolo on rajattu siihen, mikä on tarpeen kyseisen tavaran vaatimustenmukaisuuden tarkastamiseksi, ei ennalta ehkäisevänä toimenpiteenä tai tutkintatoimenpiteenä sovelleta päätöksen N:o 3052/95 1 artiklaa. Sen sijaan silloin, kun takavarikko kestää tätä kauemmin, kuten pääasiassa on tapahtunut, se ei kuulu tämän päätöksen 3 artiklan 2 kohdan neljännessä luetelmakohdassa säädetyn poikkeuksen soveltamisalaan, ja siitä on ilmoitettava komissiolle päätöksen 1 artiklan nojalla.

72 Jos tällaista takavarikkoa seuraa muita samanlaisia toimenpiteitä, kuten päätös, jolla tavarat julistetaan lopullisesti valtiolle menetetyiksi, niistä ei ole pakko ilmoittaa komissiolle. Päätöksen N:o 3052/95 3 artiklan 1 kohdan jälkimmäisessä alakohdassa nimittäin määrätään, että jos johonkin tuotetyyppiin kohdistuu useita toimenpiteitä, jotka on toteutettu samanlaisin perusteluin ja menettelyin, vain ensimmäinen näistä toimenpiteistä on ilmoitusvelvollisuuden alainen.

73 Näin ollen kolmanteen kysymykseen on vastattava, että päätöksen N:o 3052/95 1 artiklassa käytetty toimenpiteen käsite kattaa tuomioistuimen päätöksiä lukuun ottamatta kaikki jäsenvaltion toteuttamat toimenpiteet, jotka rajoittavat jossain toisessa jäsenvaltiossa laillisesti valmistettujen tai kaupan pidettyjen tavaroiden

vapaata liikkuvuutta. Jossain toisessa jäsenvaltiossa laillisesti kaupan pidettyjen tuotteiden tietyn mallin tai tietyn tyypin hallinnollisen takavarikon pysyttäminen voimassa sen jälkeen, kun teknisestä valvonnasta vastaavat kansalliset viranomaiset ovat tutkineet, onko tuote kansallisen ja yhteisön lainsäädännön mukainen, on tällainen kyseisessä määräyksessä tarkoitettu toimenpide, josta on ilmoitettava komissiolle.

Neljäs kysymys

74 Neljännellä kysymyksellään kansallinen tuomioistuin tiedustelee, onko Codice postalen 399 §:ssä säädetyn kaltainen seuraamusjärjestelmä yhteisön oikeusjärjestyksen ja erityisesti syrjintäkiellon periaatteen ja suhteellisuusperiaatteen vastainen.

75 Codice postalen 399 §:n mukaan saman lain 398 §:n säännösten rikkomisesta määrätään sakkoa, ja laitteet, jotka eivät ole tässä viimeksi mainitussa säännöksessä säädetyn hyväksyntätodistuksen mukaisia, on julistettava valtiolle menetetyiksi.

76 On palautettava mieliin, että nyt esillä olevissa tapauksissa on kyse tilanteista, joissa voimassa olevassa kansallisessa lainsäädännössä edellytetään, että tuotteisiin kiinnitetään kansallinen hyväksyntämerkki, ilman, että kyseisten tuotteiden vaatimustenmukaisuus voitaisiin osoittaa muilla keinoin.

77 Kuten ensimmäiseen ja toiseen kysymykseen annetuissa vastauksissa on todettu, tällainen lainsäädäntö on ristiriidassa EY 28 artiklan kanssa siltä osin kuin kyse on direktiivin täytäntöönpanolle varatun määräajan päättymistä edeltävästä ajasta, ja tämän määräajan päättymisen jälkeen, kun direktiiviä ei ole pantu täytäntöön kansallisessa oikeudessa, tällainen lainsäädäntö on ristiriidassa direktiivin useiden sellaisten säännösten kanssa, joilla on välitön oikeusvaikutus.

78 Yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan sellaisen kansallisen rajoittavan toimen, joka todetaan yhteisön oikeuden vastaiseksi, rikkomisesta määrättävä rikossoikeudellinen tai muunlainen seuraamus on yhtä lailla ristiriidassa yhteisön oikeuden kanssa kuin itse rajoituskin (asia 179/78, Rivoira ym., tuomio 28.3.1979, Kok. 1979, s. 1147, 14 kohta ja asia 269/80, Tymen, tuomio 16.12.1981, Kok. 1981, s. 3079, 16 ja 17 kohta).

79 Tämän takia seuraamusjärjestelmää, jolla pyritään varmistamaan yhteisön oikeuden määräysten ja säännösten vastaisen kansallisen lainsäädännön noudattaminen, on pidettävä yhteisön oikeuden vastaisena ilman, että olisi tarpeen arvioida, onko se sopusoinnussa syrjintäkiellon periaatteen tai suhteellisuusperiaatteen kanssa.

80 Neljänteen kysymykseen on näin ollen vastattava, että kun kansallinen lainsäädäntö on todettu yhteisön oikeuden vastaiseksi, myös sakkojen tai muiden pakkokeinojen määrääminen tämän lainsäädännön rikkomisesta on ristiriidassa yhteisön oikeuden kanssa.

Oikeudenkäyntikulut

81 Yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneille Yhdistyneen kuningaskunnan hallitukselle ja komissiolle aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja ei voida määrätä korvattaviksi. Pääasioiden asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevien asioiden käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kuudes jaosto)

on ratkaissut Giudice di pace di Genovan 16.10. ja 11.11.2000 tekemillään päätöksillä esittämät kysymykset seuraavasti:

1) **Sellaiset kansalliset oikeussäännöt ja hallinnolliset käytännöt, joiden mukaan markkinoille saattamiseksi ja käyttöön ottamiseksi suoritettava radiolaitteiden vaatimustenmukaisuuden arviointimenettely jätetään hallintoviranomaisen vapaaseen harkintaan ja joissa näin ollen kielletään taloudellisia toimijoita ilman kansallista hyväksyntää tuomasta maahan, myymästä tai pitämästä kaupan radiolaitteita, ilman, että olisi mahdollista vastaavalla ja edullisemmalla tavalla näyttää toteen, että kyseiset laitteet ovat niiden edellytysten mukaisia, jotka koskevat kansallisessa oikeudessa sallittujen radiotaajuuksien moitteetonta toimintaa, ovat ristiriidassa EY 28 artiklan kanssa.**

2) **Radio- ja telepäätelaitteista ja niiden vaatimustenmukaisuuden vastavuoroisesta tunnustamisesta 9 päivänä maaliskuuta 1999 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 1999/5/EY 6 artiklan 1 kohdan jälkimmäisessä virkkeessä, 7 artiklan 1 kohdassa ja 8 artiklan 1 kohdassa annetaan oikeussubjekteille oikeuksia, joihin voidaan vedota kansallisissa tuomioistuimissa, vaikka itse direktiiviä ei ole sisäisessä oikeudessa pantu virallisesti täytäntöön täytäntöönpanolle säädetyssä määräajassa. Direktiivin 7 artiklan 2 kohdan mukaista ei ole pitää kansallisessa oikeudessa edelleen voimassa sellaisia oikeussääntöjä tai käytäntöjä, joilla on kielletty 8.4.2000**

jälkeen pitämästä kaupan tai ottamasta käyttöön sellaisia radiolaitteita, joihin ei ole kiinnitetty kansallista hyväksyntämerkintää, jos on osoitettu tai helposti todettavissa, että kansallisessa lainsäädännössä sallittujen radiotaajuuksien spektriä on käytetty tehokkaasti ja asianmukaisesti.

3) Tavaroiden vapaan liikkuvuuden periaatteesta yhteisössä poikkeavia kansallisia toimenpiteitä koskevan tietojenvaihtomenettelyn luomisesta 13 päivänä joulukuuta 1995 tehdyn Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksen N:o 3052/95/EY 1 artiklassa käytetty toimenpiteen käsite kattaa tuomioistuimen päätöksiä lukuun ottamatta kaikki jäsenvaltion toteuttamat toimenpiteet, jotka rajoittavat jossain toisessa jäsenvaltiossa laillisesti valmistettujen tai kaupan pidettyjen tavaroiden vapaata liikkuvuutta. Jossain toisessa jäsenvaltiossa laillisesti kaupan pidettyjen tuotteiden tietyn mallin tai tietyn tyypin hallinnollisen takavarikon pysyttäminen voimassa sen jälkeen, kun teknisestä valvonnasta vastaavat kansalliset viranomaiset ovat tutkineet, onko tuote kansallisen ja yhteisön lainsäädännön mukainen, on tällainen kyseisessä määräyksessä tarkoitettu toimenpide, josta on ilmoitettava komissiolle.

4) Kun kansallinen lainsäädäntö on todettu yhteisön oikeuden vastaiseksi, myös sakkojen tai muiden pakkokeinojen määrääminen tämän lainsäädännön rikkomisesta on ristiriidassa yhteisön oikeuden kanssa.

Macken Colneric Puissochet

Skouris Cunha Rodrigues

Julistettiin Luxemburgissa 20 päivänä kesäkuuta 2002.

R. Grass F. Macken

kirjaaja kuudennen jaoston puheenjohtaja